DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)
22. marts 2001 *

I sag C-261/99,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved G. Rozet, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Den Franske Republik ved K. Rispal-Bellanger og F. Million, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det fastslås, at Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EF-traktatens artikel 189, stk. 4 (nu artikel 249,

* Processprog: fransk.

stk. 4, EF), samt artikel 4 og 5 i Kommissionens beslutning 1999/378/EF af 4. november 1998 om Frankrigs støtte til Nouvelle Filature Lainière de Roubaix (EFT 1999 L 145, s. 18), idet den ikke inden for den fastsatte frist har truffet de foranstaltninger, der er nødvendige for at tilbagesøge den støtte, der er blevet erklæret ulovlig og i strid med fællesmarkedet, hos støttemodtageren, »Nouvelle Filature Lainière de Roubaix«,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. La Pergola, og dommerne M. Wathelet (refererende dommer), P. Jann, S. von Bahr og C.W.A. Timmermans,

generaladvokat: S. Alber
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 11. januar 2001,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 13. juli 1999 har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af artikel 88, stk. 2, andet afsnit, EF, anlagt sag med påstand om, at det fastslås, at Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EF-traktatens artikel 189, stk. 4 (nu artikel 249, stk. 4, EF), samt artikel 4 og 5 i Kommissionens beslutning 1999/378/EF af 4. november 1998 om Frankrigs støtte til Nouvelle Filature Lainière de Roubaix (EFT 1999 L 145, s. 18, herefter »den anfægtede beslutning«), idet den ikke inden for den fastsatte frist har truffet de foranstaltninger, der er nødvendige for at tilbagesøge den støtte, der er blevet erklæret ulovlig og i strid med fællesmarkedet, hos støttemodtageren, »Nouvelle Filature Lainière de Roubaix«.

2 I løbet af maj og september 1996 modtog Kommissionen flere klager over den støtte, som den franske regering havde ydet eller muligvis ville yde til selskabet Nouvelle Filature Lainière de Roubaix i forbindelse med omstrukturering af koncernen SA Filature Lainière de Roubaix. Klagerne vedrørte en henstand på otte år med betalingen af koncernens gæld på 82 000 000 FRF, som det fællesministerielle udvalg til industriel rekonstruktion havde indrømmet selskabet, samt en anmodning om, at det nævnte udvalg greb ind for at undgå, at der blev indgivet konkursbegæring mod selskabet.

3 Som svar på Kommissionens anmodning om oplysninger i sagen meddelte de franske myndigheder ved skrivelser af 18. juni 1996 og 15. juli 1996 Kommis-

sionen, at koncernen SA Filature Lainière de Roubaix siden begyndelsen af 1990'erne havde gennemgået en periode med alvorlige driftsmæssige vanskeligheder, hvilket havde ført til betydelige likviditetsmæssige problemer og forsinkelse med betalingen af dens gæld. Da koncernen i 1993 blev overtaget af M. Verbeke, fremlagde koncernen en saneringsplan, der indebar, at hele gælden ville blive betalt på betingelse af, at der blev ydet henstand med betalingen i en periode på otte år. Der opstod imidlertid nye økonomiske og finansielle problemer fra begyndelsen af 1995. Da koncernen ikke længere var i stand til at fyldestgøre sine kreditorer, anmeldte koncernens ledelse betalingsstandsning til Tribunal de commerce de Roubaix (Frankrig), der indledte akkordforhandlinger den 30. april 1996.

4 Efter at have fastslået, at koncernens økonomiske og sociale situation ikke gjorde det muligt at udarbejde en saneringsplan for koncernen, og efter at have udbudt den til salg besluttede Tribunal de commerce de Roubaix ved dom af 17. september 1996 at overdrage koncernen til M. Chapurlat til en pris af 4 278 866 FRF, idet denne havde forpligtet sig til at videreføre 225 ansættelsesforhold ud af de 587, som arbejdsstyrken udgjorde på daværende tidspunkt, samt til at betale 50 000 FRF for hver nedlagt stilling senest et år efter overtagelsesdagen. Retten godkendte endvidere, at 362 ansatte blev afskediget, og udpegede en kurator til at forestå opløsningen af koncernen SA Filature Lainière de Roubaix som følge af dommen.

5 I september 1996 anmeldte de franske myndigheder over for Kommissionen den støtte, man påtænkte at yde til det nye selskab, som M. Chapurlat havde stiftet under navnet »Nouvelle Filature Lainière de Roubaix«, hvis aktiekapital udgjorde 510 000 FRF. Støtten til et samlet beløb af 40 000 000 FRF var sammensat af et indskud af en ansvarlig lånekapital på 18 000 000 FRF og et statstilskud på 22 000 000 FRF.

6 Proceduren efter EF-traktatens artikel 93, stk. 2 (nu artikel 88, stk. 2, EF), blev afsluttet med vedtagelsen af den anfægtede beslutning, som har følgende ordlyd:

»*Artikel 1*

Den støtte i form af investeringspræmie, som Frankrig har ydet Nouvelle Filature Lainière de Roubaix, kan med hensyn til 7,77 mio. FRF betragtes som forenelig med fællesmarkedet efter traktatens artikel 92, stk. 3, litra c).

Artikel 2

Den støtte i form af investeringspræmie, som Frankrig har ydet Nouvelle Filature Lainière de Roubaix, er med hensyn til 14,23 mio. FRF uforenelig med fællesmarkedet.

Artikel 3

1. Indskuddet af ansvarlig lånekapital på 18 mio. FRF udgør statsstøtte i det omfang, hvor den rente, Frankrig beregner af lånet, er lavere end den referencesats på 8,28%, der var gældende på indskudstidspunktet.

2. Den i stk. 1 omhandlede støtte, som Frankrig har ydet Nouvelle Filature Lainière de Roubaix, er uforenelig med fællesmarkedet.

Artikel 4

1. Frankrig træffer enhver nødvendig foranstaltning for at tilbagesøge den i artikel 2 omhandlede allerede ulovligt udbetalte støtte fra støttemodtageren, Nouvelle Filature Lainière de Roubaix.

2. Tilbagesøgningen sker efter reglerne i den nationale lovgivning. De beløb, der skal tilbagebetales, forrentes fra den dato, hvor de er stillet til rådighed for støttemodtageren, og indtil deres faktiske tilbagebetaling. Renterne beregnes på grundlag af den referencesats, der anvendes ved beregning af subventionsækvivalenten ved støtte med regionalt sigte.

3. Frankrig ophæver omgående den i artikel 3 omhandlede støtte ved herefter at anvende normale markedsvilkår, der mindst skal svare til den referencesats på 8,28%, der var gældende på indskudstidspunktet.

Artikel 5

Frankrig underretter senest to måneder efter meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om de foranstaltninger, den har truffet for at efterkomme den.

Artikel 6

Denne beslutning er rettet til Den Franske Republik.«

7 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 25. januar 1999 har den franske regering anlagt annullationssøgsmål til prøvelse af den anfægtede beslutning (jf. dom af dags dato i sag C-17/99, Frankrig mod Kommissionen, Sml. I, s. 2481).

8 Da Kommissionen ikke inden udløbet af den frist, der var fastsat i beslutningens artikel 5, var blevet underrettet af de franske myndigheder om de foranstaltninger, der var truffet for at efterkomme den anfægtede beslutning, sendte Kommissionen ved skrivelse af 3. februar 1999 en påmindelse til de nævnte myndigheder, hvori den understregede, at den så sig nødsaget til at indbringe sagen for Domstolen i medfør af traktatens artikel 93, stk. 2, såfremt den ikke modtog en bekræftelse på, at den nævnte beslutning var blevet gennemført.

9 Da påmindelsesskrivelsen ikke blev besvaret, besluttede Kommissionen at anlægge den foreliggende sag, idet det var Kommissionens opfattelse, at Den Franske Republik ikke havde efterkommet den anfægtede beslutning og ikke havde gjort gældende, at gennemførelsen heraf var absolut umulig.

10 Kommissionen har indledningsvis gjort gældende, at den anfægtede beslutning i henhold til traktatens artikel 189, stk. 4, er bindende for Den Franske Republik,

til hvem beslutningen blev rettet den 17. november 1998. Ifølge den nævnte bestemmelse er beslutningen »bindende i alle enkeltheder« for den stat, den er rettet til, indtil Fællesskabets retsinstanser måtte træffe en anden afgørelse.

11 Kommissionen har tilføjet, at den franske regering i sagen Frankrig mod Kommissionen hverken har fremsat begæring om udsættelse af gennemførelsen af den anfægtede beslutning eller fremsat begæring om, at der foreskrives foreløbige forholdsregler som omhandlet i EF-traktatens artikel 186 (nu artikel 243 EF).

12 Kommissionen er endvidere af den opfattelse, at det eneste argument, en medlemsstat kan fremføre til støtte for ikke at efterkomme en beslutning fra Kommissionen med pålæg om at ophæve og tilbagesøge statsstøtte, der er erklæret uforenelig med traktaten, er argumentet om, at tilbagesøgningen er absolut umulig. Den Franske Republik har imidlertid ikke under nærværende sag fremført et sådant anbringende.

13 Endelig har den franske regering efter Kommissionens opfattelse tilsidesat sin forpligtelse til loyalt samarbejde med Kommissionen, idet de franske myndigheder hidtil hverken har besvaret Kommissionens påmindelsesskrivelse af 3. februar 1999 eller på noget tidspunkt gjort opmærksom på eventuelle problemer i forbindelse med gennemførelsen af den anfægtede beslutning eller foreslået alternative muligheder for at gennemføre beslutningen. Ifølge Kommissionen har de nævnte myndigheder ikke udfoldet nogen form for bestræbelser med henblik på at tilbagesøge den støtte, der er blevet erklæret uforenelig med traktaten.

14 Den franske regering, der vedkender sig sin forpligtelse til at tilbagesøge den nævnte støtte, har anført, at det ikke har været muligt at opfylde denne forpligtelse.

15 Den franske regering har fremført, at den i samarbejde med det berørte selskab har forsøgt at finde en måde, hvorpå tilbagesøgningen kan finde sted. Selv om en øjeblikkelig tilbagesøgning af hele støtten ville have medført, at virksomheden gik i betalingsstandsning, har den franske regering — som er bekendt med Domstolens praksis, hvorefter en virksomheds økonomiske sammenbrud som følge af tilbagesøgning af statsstøtte, der er erklæret uforenelig med traktaten, ikke berettiger en medlemsstat til at afstå fra at kræve en sådan støtte tilbagebetalt — ikke gjort dette gældende over for Kommissionen.

16 Den franske regering har tilføjet, at på baggrund af Domstolens praksis ville en begæring om udsættelse af gennemførelsen af den anfægtede beslutning i sagen Frankrig mod Kommissionen højst sandsynligt ikke være blevet taget til følge.

17 Regeringen har endvidere gjort gældende, at de franske myndigheder i forbindelse med den administrative procedure i vidt omfang har medvirket til oplysning af sagen, og at de således har opfyldt deres forpligtelse til loyalt samarbejde med Kommissionen.

18 Det bemærkes indledningsvis, at i henhold til de i traktaten indeholdte søgsmålsregler sondres der mellem søgsmål i henhold til artikel 226 EF og artikel 227 EF, der har til formål at få fastslået, at en medlemsstat har tilsidesat sine forpligtelser, og søgsmål i henhold til artikel 230 EF og artikel 232 EF, der har til formål at kontrollere lovligheden af fællesskabsinstitutionernes handlinger eller undladelser. Disse retsmidler forfølger forskellige mål og er undergivet

forskellige betingelser. En medlemsstat kan således ikke — medmindre traktaten udtrykkeligt giver hjemmel hertil — under en traktatbrudssag, der er anlagt på grund af manglende gennemførelse af en beslutning, som er rettet til staten, gøre gældende, at beslutningen er ulovlig (jf. senest dom af 27.6.2000, sag C-404/97, Kommissionen mod Portugal, Sml. I, s. 4897, præmis 34). Det er i denne forbindelse uden betydning, om anbringendet om, at støtten er ulovlig, påberåbes under selve traktatbrudssagen eller, som det er tilfældet i denne sag, i forbindelse med et annullationssøgsmål til prøvelse af den anfægtede beslutning.

19 Situationen kan kun være en anden, hvis den anfægtede retsakt er behæftet med så grove og åbenbare mangler, at den må betragtes som ikke-eksisterende (dommen i sagen Kommissionen mod Portugal, præmis 35).

20 Det anførte gælder tillige for en traktatbrudssag, som er anlagt i henhold til artikel 88, stk. 2, andet afsnit, EF (dommen i sagen Kommissionen mod Portugal, præmis 36).

21 I denne forbindelse må det fastslås, at selv om den franske regering i sagen Frankrig mod Kommissionen har anfægtet lovligheden af den anfægtede beslutning på baggrund af en række faktiske omstændigheder, har den dog ikke påberåbt sig nogen mangel, der kan drage selve eksistensen af retsakten i tvivl.

22 Endvidere bemærkes, at det fremgår af fast retspraksis, at tilbagesøgningen af en ulovlig støtte er den logiske følge af, at støtten er fundet ulovlig (jf. bl.a. dom af

10.6.1993, sag C-183/91, Kommissionen mod Grækenland, Sml. I, s. 3131, præmis 16, samt dommen i sagen Kommissionen mod Portugal, præmis 38).

23 Domstolen har tillige fastslået, at den eneste indsigelse, som kan gøres gældende af en medlemsstat over for et af Kommissionen i henhold til traktatens artikel 93, stk. 2, anlagt traktatbrudssøgsmål, er indsigelsen om, at det er absolut umuligt at gennemføre beslutningen korrekt (dom af 4.4.1995, sag C-348/93, Kommissionen mod Italien, Sml. I, s. 673, præmis 16, samt dommen i sagen Kommissionen mod Portugal, præmis 39).

24 Desuden skal en medlemsstat, der under gennemførelsen af en beslutning fra Kommissionen om statsstøtte støder på uforudsete og uforudsigelige vanskeligheder eller får kendskab til vanskeligheder, der ikke er forudset af Kommissionen, forelægge Kommissionen disse problemer til vurdering med forslag om passende ændringer af den pågældende beslutning. I så fald skal Kommissionen og medlemsstaten i henhold til den regel, der pålægger medlemsstaterne og Fællesskabets institutioner en gensidig pligt til loyalt samarbejde, jf. navnlig EF-traktatens artikel 5 (nu artikel 10 EF), samarbejde efter bedste evne med henblik på at overvinde vanskelighederne, idet traktatens bestemmelser fuldt ud skal overholdes, særligt bestemmelserne om støtte (jf. bl.a. dom af 2.2.1989, sag 94/87, Kommissionen mod Tyskland, Sml. s. 175, præmis 9, og dommen i sagen Kommissionen mod Portugal, præmis 40).

25 Hertil bemærkes blot, at den franske regering i den foreliggende sag ikke har anført over for Kommissionen, at den er stødt på uforudsete og uforudsigelige vanskeligheder eller har fået kendskab til vanskeligheder, der ikke var forudset af Kommissionen, og som kunne have begrundet en ændring af beslutningen, efter at den blev meddelt den franske regering og efter afsendelsen af påmindelsesskrivelsen af 3. februar 1999.

26 Det skal i denne forbindelse ligeledes bemærkes, at der er en formodning for, at den anfægtede beslutning er lovlig, og beslutningen fortsat er bindende i alle enkeltheder for Den Franske Republik, selv om der er indgivet annullationssøgsmål (jf. dommen i sagen Kommissionen mod Portugal, præmis 57).

27 I den foreliggende sag har Den Franske Republik ikke fremsat begæring om udsættelse af gennemførelsen af sin forpligtelse til at tilbagesøge den statsstøtte, der er blevet erklæret for uforenelig med traktaten. Den anfægtede beslutning er derfor — uanset på hvilke betingelser en sådan begæring på baggrund af Domstolens praksis måtte blive taget til følge — fortsat bindende i alle enkeltheder for Den Franske Republik, herunder for så vidt angår tilbagesøgning af støtten, eftersom regeringen ikke har opnået udsættelse af gennemførelsen af beslutningen.

28 Det må herefter fastslås, at Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til traktaten, idet den ikke har efterkommet den anfægtede beslutning.

Sagens omkostninger

29 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at Den Franske Republik tilpligtes at betale sagens omkostninger, og Den Franske Republik har tabt sagen, bør det pålægges den at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

1) **Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EF-traktaten, idet den ikke har efterkommet Kommissionens beslutning 1999/378/EF af 4. november 1998 om Frankrigs støtte til Nouvelle Filature Lainière de Roubaix.**

2) **Den Franske Republik betaler sagens omkostninger.**

La Pergola Wathelet Jann

von Bahr Timmermans

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 22. marts 2001.

R. Grass

Justitssekretær

A. La Pergola

Formand for Femte Afdeling